

עת"א 63674/06/22 - חמזה פלאש (אסיר) ע"י נגד שרות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 יולי 2022

עת"א 63674-06-22 פלש(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בפני עותר	כב' הנשיא רון שפירא
נגד משיב	חמזה פלאש (אסיר) ע"י ב"כ עו"ד מוטי לוי ועו"ד אלון נשר (סנגוריה ציבורית)
	שרות בתי הסוהר

פסק דין

הערה בטרם דיון בעתירה:

הדיון שהתקיים בפני ביום 17.7.22 הוקלט. פס הקול טרם תומלל. עם זאת בית המשפט האזין להקלטה בעת כתיבת פסק הדין בעתירה. לאחר שתתומלל ההקלטה ישלח לב"כ הצדדים התמליל המלא, באופן שיוכל לשמש אותם לכל הליך עתידי.

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

לפני עתירת העותר שהוגשה נגד החלטת המשיב בדבר חישוב תקופות המאסר שהושגו על העותר בשני גזרי דין שונים.

העותר הינו שפוט פלילי המרצה עונש מאסר בפועל של שנה החל מיום 08.02.2022 בגין הרשעתו בשני תיקים פליליים: ת"פ 40670-02-22 של בימ"ש השלום בנצרת גזר דין מיום 29.05.22 בגין הרשעתו בביצוע עבירות של שימוש ברכב ללא רשות, נהיגה בזמן פסילה ונהיגה ללא ביטוח ולוחיות זיהוי שלא כחוק (להלן: "התיק הראשון"); תיק פל"א 5746-07-21 של בימ"ש השלום לתעבורה בנצרת גזר דין מיום 08.06.22 בגין הרשעתו בביצוע עבירות של נהיגה ברכב ללא ביטוח, נהיגה ברכב לא תקין שהוחלט לאסור את השימוש בו ונהיגה ללא רישיון נהיגה (להלן: "התיק השני").

כאמור, בתאריך 29.05.22 נגזר דינו של העותר בתיק הראשון למאסר בפועל של 9 חודשים בניכוי ימי מעצרו מיום 08.02.22 ועד ליום 29.05.22. בתאריך 08.06.22 (4 חודשים לאחר שהחל בריצוי המאסר בתיק הראשון) נגזר דינו בתיק השני לתקופת מאסר בפועל של 8 חודשים.

העותר טוען כי בהתאם להוראות סעיף 45(ב) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), עליו לרצות את תקופת המאסר הארוכה יותר מבין שני גזרי הדין (בהעדר הוראת הצטברות בתיק השני), דהיינו, את התקופה של 9

חודשי מאסר שנקבעה בתיק הראשון החל מיום 08.02.22 ולא 12 חודשי מאסר כפי שקבע המשיב. נטען כי העותר הגיע להסדר בתיק השני בהתבסס על הוראת סעיף 45(ב) לחוק העונשין לפיה בהעדר קביעה אחרת יהיה עליו לרצות רק את העונש הארוך שנגזר עליו (עונש המאסר של 9 חודשים שהוטל עליו בתיק הראשון) ולאור הנחתו כי הלכה למעשה לא תתווסף כל ענישה של מאסר בפועל בעקבות גזר הדין השני. נטען כי בהתאם ללשון החוק עליו לרצות "עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה", דהיינו, 9 חודשי מאסר שנגזרו עליו בתיק הראשון החל מיום 08.02.22. עוד נטען כי בעניינינו גזר הדין השני אינו מוביל לתוצאה על פיה המאסר הראשון יקוצר (כפי שאירע במקרה ספיר ובמקרה פאוזי) ולכן לא מתעוררת בעיה במקרה זה. כן נטען כי לא ניתן לתת לסעיף 45(ג) לחוק העונשין את הפרשנות שהעניק לו המשיב שכן היא סותרת לחלוטין את ההוראה המפורשת הקבועה בסעיף 45(ב) על פיה מי שנדון לשני מאסרים וביהמ"ש שדן אותו במסגרת המאסר השני לא הורה אחרת, לא יישא אלא "עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה".

לטענת העותר, לפי פרשנות המשיב העותר נושא מעבר ל"עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה" שלושה חודשי מאסר נוספים, זאת בניגוד מפורש להוראת סעיף 45(ב). נטען שסעיף 45(ג) משלים את החסר במקרה בו ביהמ"ש שדן נאשם אחרון קובע בהתאם לסעיף 45(ב) איזו תקופה מהמאסר השני חופפת למאסר הראשון ובמקרה שכזה הוראת סעיף 45(ג) משלימה את המובן מאליה וקובעת כי מה שלא חופף מצטבר. נטען כי רק אימוץ הפרשנות המוצעת על ידי העותר לסעיף 45(ג) תאפשר לסעיף 45(ב) לדור בכפיפה אחת עם סעיף 45(ג). עוד טוען העותר כי יש להעדיף פרשנות המקלה עם הנאשם. נטען גם כי עמדת המשיב גורמת לכך שגורם אקראי (מועד גזר הדין השני) קובע את התוצאה האופרטיבית.

המשיב טוען כי על העותר לרצות עונש מאסר בפועל של שנה החל מיום 08.02.2022 - מועד תחילת ריצוי מאסר לאחר ניכוי ימי מעצר כפי שנקבע בתיק הראשון. נטען כי ביום מתן גזר הדין השני (08.06.22) ריצה העותר 4 חודשים מתוך 9 החודשים שהושתו עליו בתיק הראשון, כך שיתרת מאסרו בתיק זה היא 5 חודשים. בתיק השני הוטל עליו עונש מאסר של 8 חודשים ומכאן שזו היא התקופה הארוכה ביותר. בהתאם, נטען כי על העותר לרצות עונש מאסר בן 8 חודשים החל מיום 08.06.22, כך שתקופת מאסרו הכוללת היא שנה. נטען כי סעיף 45(ב) לחוק העונשין קובע את סמכותו של ביהמ"ש הגוזר את דינו של מי שכבר נגזר דינו בעניין אחר וכיצד יש לנהוג באסיר שבמהלך מאסרו נגזר עליו עונש מאסר נוסף. בהתאם לסעיף, לביהמ"ש הדין באחרונה נתונה הסמכות להחליט האם העונש שנגזר ירצה בחופף או במצטבר לעונש שכבר הושת על הנאשם ובהעדר קביעה מפורשת של ביהמ"ש יישא הנאשם את העונשים בחופף.

המשיב טוען כי הפרשנות הנכונה והראויה של המונח "התקופה הארוכה ביותר" היא התקופה הארוכה יותר שנותרה בפועל במועד מתן גזר הדין השני ולא לפי התקופות שנקבעו בגזרי הדין - יתרת המאסר מהתיק הראשון אל מול המאסר החדש שהוטל בתיק השני. נטען כי נקודת הזמן הרלוונטית היא מועד גזר הדין השני. כן נטען כי קביעת חפיפה ממועד גזר הדין הראשון אינה סבירה ועומדת בניגוד לעיקרון ההלימה. לא ניתן לקבוע שגזר הדין השני חל למפרע ממועד גזר הדין הראשון, שכן הדבר עלול להביא לתוצאות אבסורדיות. עוד נטען כי אם לא נאמר אחרת בגזר הדין, יתחיל הנאשם לרצות את עונש המאסר מיום מתן גזר הדין ואילך (סעיף 43 לחוק העונשין). בגזר הדין שניתן בתיק השני לא נאמר אחרת ולכן יש להסיק שהעותר התחיל לרצות את עונש המאסר מיום מתן גזר הדין השני. נטען כי הדבר מצוין גם בפקודת המאסר בתיק השני, בה נקבע כי העותר יהא אסור כאמור לעיל החל מיום 08 יוני 2022 או מיום שייאסר. לפיכך, ניתן לומר שביהמ"ש לא שתק ולכן ניתן לקבוע כי חישוב מאסרו של העותר נעשה בהתאם להוראות הדין

והפסיקה ואין מקום להתערב בהחלטת המשיב בדבר חישוב המאסר. החלטת הסעיף לא יכולה להיות סלקטיבית כפי שמבקש העותר לעשות.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה שכן לא נפל בהחלטת המשיב לגבי חישוב תקופת המאסר פגם המצדיק את התערבות בית המשפט ולא נגרם לעותר עוול בכל הקשור לחישוב תקופת המאסר לריצוי עונשי המאסר שנגזרו עליו.

סעיף 45(ב) לחוק העונשין קובע כי: "מי שנידון למאסר ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למאסר, ובית המשפט שדן אותו באחרונה לא הורה שישא את ענשי המאסר, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה ביותר".

כפי שצוין ברע"ב 8731/19 מוחמד גראח נ' שירות בתי הסוהר (15.01.2020) "סעיף 45(ב) עוסק במצב בו בתי משפט שונים דנים אדם לתקופות מאסר שירוצו באותה תקופת זמן באופן מלא או חלקי. הסעיף חל רק כאשר עומדות שתי החלטות שיפוטיות או יותר שמביאות לידי חפיפה חלקית בתאריכי המאסר. הצורך להידרש לסעיף זה נוצר אפוא כאשר יש חפיפה בין תקופות מאסר שמצריכה הכרעה אם המאסרים ירוצו במצטבר או בחופף."

הכלל הקבוע בסעיף 45(ב) לחוק העונשין הינו הוראה טכנית פרשנית ניטרלית, שנועדה אך למלא את החסר מקום שבית המשפט לא קבע במפורש אם העונשים ירוצו באופן חופף או במצטבר. הוראה זו אינה קובעת עקרון מנחה של חפיפת עונשים או הכרעה ערכית כלשהי באשר לשאלה אם ראוי, ככלל, כי נאשם שהושתו עליו מספר עונשים יישא אותם במצטבר או בחופף. כל שקובע סעיף 45 הוא שבאין קביעה מפורשת, יישא הנאשם בעונשים בחופף [ראו: ע"פ 4517/04 מסרואה נ' מדינת ישראל (10.03.2005); ע"פ 7907/14 ואזנה נ' מדינת ישראל (22.02.2015); ע"פ 3242/19 היועץ המשפטי לממשלה נ' אליקים אלציק (18.08.2019)].

בענייננו ביהמ"ש אשר נתן את גזר הדין בתיק השני היה מודע למאסרו של העותר בתיק הראשון. על כן, יש להניח כי ביהמ"ש היה מודע לכך שהעותר כבר סיים לרצות 4 חודשים מעונש המאסר שנגזר עליו בתיק הראשון והמשמעות היא שביהמ"ש בתיק השני לא התכוון כי החפיפה בין העונשים תחל מיום תחילת ריצוי המאסר בתיק הראשון, אלא מיום תחילת המאסר בתיק השני. כמו כן, כידוע, אם לא נאמר אחרת בגזר הדין, יתחיל נאשם לרצות את עונש המאסר מיום מתן גזר הדין ואילך [סעיף 43 לחוק העונשין; רע"ב 2720/14 עומר פאוזי מחיסן נ' שב"ס (22.07.2014); רע"ב 542/11 מדינת ישראל נ' ספיר (13.02.2011)]. בגזר הדין שניתן בתיק השני לא נאמר אחרת ולכן יש להניח כי העותר התחיל לרצות את עונש המאסר בגין התיק השני מיום מתן גזר הדין בתיק השני.

כפי שנקבע ברע"ב 2720/14 הנ"ל, בבוא השופט בתיק השני לקבוע את משך תקופת המאסר ואופן חישובה, הוא אינו קובע זאת "בחלל ריק". בניגוד לשופט שנתן את גזר הדין הראשון, מונחת לפניו התמונה המלאה. המציאות, בעת מתן גזר הדין השני, כבר כוללת נתון עובדתי נוסף והוא עונש המאסר - על משכו ואופן חישובו - כפי שנקבע על ידי השופט

הראשון. נתון זה הוא קבוע מבחינת השופט השני, ואין ביכולתו לשנותו. כן נכתב ברע"ב 2720/14 הנ"ל כי תיתכן חפיפה מלאה או חלקית בין המאסרים, אך אין הכוונה לחפיפה בפרמטר של "משך" תקופת המאסר בלבד. נדרש קיומה של חפיפה קונקרטית ולא של חפיפה תיאורטית.

החפיפה הקונקרטית בין המאסרים נוצרה רק עם מתן גזר הדין השני המורה על עונש מאסר נוסף. **בטרם מתן גזר הדין בתיק הנוסף לא הייתה ולא יכולה הייתה להיות כל חפיפה בין שני עונשי המאסר** (רע"ב 2720/14 הנ"ל) ולכן בדין קבע המשיב כי יש להפעיל את סעיף 45(ב) לחוק העונשין ולחפוף את עונשי המאסר רק החל מיום מתן גזר הדין בתיק השני (08.06.22). פרשנות זו היא המביאה לתוצאה הראויה.

אציין גם כי טענותיו של ב"כ העותר לגבי סעיף 45(ג) אינן רלוונטיות למקרה זה. כאמור, יש להכריע את המקרה על פי הוראות סעיף 45(ב) שמתייחס למקרה שבפני ובהתאם להוראות סעיף זה קבע המשיב כי יש לחפוף את עונשי המאסר רק החל מיום מתן גזר הדין בתיק השני ופרשנות זו היא המביאה לתוצאה הראויה. לאור המפורט לעיל, סבורני כי בנסיבות אלו, לא נפל בחישוב או בהחלטת המשיב כל פגם המצדיק התערבות.

על כן, העתירה נדחית.

המזכירות תעביר עותק מפסק הדין לב"כ הצדדים ולעותר באמצעות שב"ס.

ניתן היום, כ' תמוז תשפ"ב, 19 יולי
2022, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא